

Examen HAVO

2020

tijdvak 1
dinsdag 19 mei
13.30 - 16.30 uur

bedrijfseconomie

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 28 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 59 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

Op de creditzijde van de balans per 31 december 2019 en 31 december 2018 van onderneming Noorderpark nv staan de volgende posten (getallen x € 1).

		31 december 2019	31 december 2018
Maatschappelijk aandelenkapitaal	500.000		500.000
Aandelen in portefeuille	<u>.... a ....</u>		<u>225.000</u>
Geplaatst aandelenkapitaal		<u>.... b ....</u>	275.000
Agioreserve		180.000	30.000
Algemene reserve		.....	20.000
Resultaat		125.000	87.500
Vreemd vermogen		<u>190.000</u>	<u>200.000</u>
		.....	612.500

De nominale waarde van een aandeel is € 0,50. Noorderpark had het plan om nieuwe aandelen te emitteren. Dit plan is goedgekeurd.

- 1p **1** Welk orgaan binnen een nv keurt het besluit tot emissie van aandelen goed?

Noorderpark liet in het kader van de aandelenemissie een prospectus maken. Hierin werd de intrinsieke waarde van het aandeel vermeld.

- 3p **2** Bereken de intrinsieke waarde per aandeel per 31 december 2018.

Op 2 januari 2019 vond er een emissie van 150.000 aandelen plaats. Het was de enige emissie in 2019. Bij het vaststellen van de emissiekoers wordt er gekeken naar de beurskoers van een aandeel.

De emissiekoers moet hoger/lager zijn dan de beurskoers op het moment van emissie opdat de emissie succesvol is.

- 2p **3** Kies het juiste antwoord (hoger/lager) om een bedrijfseconomisch kloppende zin te krijgen. Motiveer de keuze.

- 2p **4** Bereken de bedragen die horen bij a en b op de balans van 31 december 2019.

- 2p **5** Bereken de emissiekoers in euro's per aandeel van de op 2 januari 2019 geëmitteerde aandelen.

Opgave 2

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 1 tot en met 3.

Dinand Verschuren is 30 jaar en werkzaam als commercieel manager bij een grote reisorganisatie. Dinand vindt het tijd voor een nieuwe uitdaging. Tijdens zijn laatste vakantie in Kroatië raakte hij in gesprek met de eigenaar van een vervallen camping. De eigenaar is bereid deze camping aan hem te verkopen.

Dinand weet veel van campings en kamperen. Omdat in de buurt van deze camping in Kroatië alleen maar campings zijn die gezinnen als doelgroep hebben, ziet hij een kans: Dinand wil deze camping na een overname ombouwen tot jongerencamping. Hij denkt dat zijn contacten in de reisbranche hem kunnen helpen om deze jongerencamping succesvol te exploiteren.

Het ondernemerschap van Dinand vertoont kenmerken van zowel effectuation als causation.

- 2p **6** Geef op grond van bovenstaande informatie twee voorbeelden van het ondernemerschap van Dinand die kenmerkend zijn voor effectuation.

De campingeigenaar vraagt van Dinand een overnamebedrag voor de camping en de bijbehorende grond. Het idee is dat Dinand de camping per 1 juni 2020 overneemt en vervolgens een jaar de tijd gaat nemen om de camping te verbouwen en boekingen binnen te halen. Dinand heeft het voornemen de jongerencamping per 1 juni 2021 te openen en heeft diverse plannen opgesteld.

Marketingplan

Het door Dinand opgestelde marketingplan is opgenomen in informatiebron 1.

Dinand kiest ervoor om de potentiële klanten onder andere te benaderen via social media zoals Instagram en Facebook.

- 2p 7 Geef twee voordelen voor Dinand van promotie via social media in vergelijking met traditionele media zoals tv en radio.

In het marketingplan is sprake van zowel pushstrategie als pullstrategie.

- 1p 8 Leg uit op welke wijze in het marketingplan van Dinand sprake is van een pushstrategie (*zie informatiebron 1*).

Dinand zet zijn plan voor de overname en de verbouwing van de camping door, als de benodigde investeringen kunnen worden gefinancierd.

Investeringsplan en financieringsplan

Het door Dinand opgestelde investeringsplan en financieringsplan voor Camping Scyls zijn opgenomen in informatiebron 2.

Dinand maakt gebruik van crowdfunding als financieringsvorm en ontvangt hierdoor geld.

- 1p 9 Leg uit dat de ontvangst van het geld via crowdfunding leidt tot een toename van het vreemd vermogen van Camping Scyls.

In informatiebron 3 staat het verdienmodel van Camping Scyls.

- 2p **10** Toon aan dat in juni 2021 de verwachte bezetting, uitgedrukt in het aantal kampeerders, op het standaardveld 420 en op het glampingveld 160 is.
- 3p **11** Bereken het totale verwachte saldo van ontvangsten en afdrachten (aan reisbureau en busmaatschappij) voor Camping Scyls uit de boekingen voor een verblijf in juni 2021. Betrek in het antwoord de onderdelen a, b en c van het verdienmodel (*zie informatiebron 3*).
Vul hiertoe de uitwerkbijlage die bij deze vraag hoort volledig in.

Zoals eerder vermeld, zet Dinand zijn voornemen voor de overname en de verbouwing van de camping door, als de benodigde investeringen kunnen worden gefinancierd.

- 3p **12** Zal Dinand zijn voornemen voor de overname en de verbouwing van de camping doorzetten? Motiveer het antwoord.
Vul hiertoe de uitwerkbijlage die bij deze vraag hoort volledig in.

Opgave 3

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

Gegeven is de creditzijde van de balansen van onderneming De Vries bv (getallen x € 1.000).

	31 december 2019		31 december 2018	
Eigen vermogen				
Aandelenkapitaal	670		670	
Reserves	250		250	
Resultaat	<u>150</u>		<u>0</u>	
		1.070		920
Lang vreemd vermogen				
Hypothecaire lening	1.150		1.200	
Banklening	<u>450</u>		<u>500</u>	
		1.600		1.700
Kort vreemd vermogen				
Crediteuren	600		500	
Overige te betalen bedragen	<u>80</u>		<u>70</u>	
		<u>680</u>		<u>570</u>
		3.350		3.190

Overige informatie met betrekking tot 2019:

- Op al het lang vreemd vermogen is op 1 april afgelost. Er is geen nieuw lang vreemd vermogen aangetrokken.
- De veranderingen van alle andere balansposten vonden gelijkmatig gedurende het jaar plaats.
- De totale interestkosten waren € 67.500.

De algemeen directeur van De Vries wil de interest over het vreemd vermogen (IVV) over 2019 beoordelen.

- 3p **13** Bereken de IVV, gemeten via $\frac{\text{interestkosten}}{\text{gemiddeld vreemd vermogen}} \times 100\%$, van De Vries over 2019.

De financieel directeur stelt dat het interestpercentage op elke lening van De Vries waarover interest betaald moet worden, hoger is dan de berekende IVV.

- 1p **14** Geef aan waarom de IVV niet gelijk is aan het gemiddelde interestpercentage op alle leningen waarover interest betaald moet worden.

De Vries wil op 1 januari 2020 voor € 500.000 investeren. De Vries kan deze investering met eigen vermogen of met vreemd vermogen financieren.

De Vries wil de investering zoveel mogelijk met vreemd vermogen financieren, maar wil ook dat de solvabiliteit, gemeten via $\frac{\text{eigen vermogen}}{\text{totaalvermogen}} \times 100\%$, direct na de investering en financiering niet lager is dan 30%.

- 2p **15** Geef twee argumenten waarom De Vries een minimum stelt aan de hoogte van de solvabiliteit.
- 2p **16** Toon met een berekening aan of de solvabiliteit nog voldoet aan de wens van De Vries, indien hij de investering volledig met vreemd vermogen financiert.

Opgave 4

In deze opgave is het btw-tarief 21%.

Just in Time is een webshop die klokken en horloges verkoopt aan consumenten.

De balans van Just in Time per 1 februari 2020 is hieronder gegeven:

Balans Just in Time per 1 februari 2020 (getallen x € 1)			
debet			credit
Inventaris	20.000	Eigen vermogen	76.500
Vorraden	60.000	Banklening	10.000
Debiteuren	15.000	Crediteuren	12.000
Te vorderen btw	2.000	Te betalen btw	3.000
Liquide middelen	<u>4.550</u>	Te betalen interest banklening	<u>50</u>
	101.550		101.550

Op 29 februari 2020 is er bij Just in Time sprake van onderstaande financiële feiten over februari 2020. Deze feiten moeten nog verwerkt worden:

Met betrekking tot de banklening:

- Op de banklening is € 2.000 afgelost.
- De interestkosten van deze banklening over februari zijn € 50. De interest over februari wordt aan het einde van het eerste kwartaal betaald.

Met betrekking tot de inventaris:

- Op de inventaris wordt € 3.000 afgeschreven.

Met betrekking tot de verkoop:

- Er is een wandklok op rekening verkocht voor € 1.210 inclusief btw. Deze wandklok had een inkoopwaarde van € 750 exclusief btw en is bij de verkoop meteen bij de klant afgeleverd. De krediettermijn is 1 maand. Daar wordt volledig gebruik van gemaakt.

Just in Time wil de eindbalans per 29 februari opstellen. Hiertoe stelt het bedrijf balansmutaties per 29 februari op.

- 6p **17** Verwerk bovenstaande financiële feiten.
Vul hiertoe de uitwerkbijlage die bij deze vraag hoort volledig in. Als voorbeeld zijn de balansmutaties van de aflossing op de banklening gegeven.

Opgave 5

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 4 tot en met 6.

Johan en Anja hebben elkaar in 1975 leren kennen. Ondanks het feit dat Johan een eenmanszaak had en daardoor zakelijke risico's liep, zijn zij in 1982 in gemeenschap van goederen getrouwd.

- 2p 18 Leg uit dat wanneer Johan zakelijke risico's liep, het voor Anja verstandiger kon zijn om met Johan te trouwen onder huwelijkse voorwaarden in plaats van in gemeenschap van goederen. *Betrek in het antwoord zowel trouwen onder huwelijkse voorwaarden als trouwen in gemeenschap van goederen.*

In 1984 kregen zij hun kind Stefan. In 1996 kochten Johan en Anja een woning. Daarbij hebben zij een hypothecaire lening gekozen waarop niet wordt afgelost. Vanwege de crisis op de woningmarkt in de periode 2009–2015 (zie informatiebron 4) hebben zij op advies van de hypotheekadviseur hun hypothecaire lening per 1 januari 2013 omgezet in een hypothecaire lening met aflossingen door middel van annuïteiten.

- 2p 19 Leg uit wat voor de bank, gegeven de ontwikkeling op de woningmarkt in de periode 2009–2015, het voordeel van deze omzetting is.

Op 1 januari 2020 is Johan op 75-jarige leeftijd overleden. Hij had geen testament opgesteld.

Omdat Johan bij zijn overlijden naast bezittingen ook schulden naliet, besluiten Anja en Stefan de erfenis beneficiair te aanvaarden.

- 1p 20 Geef aan wat het beneficiair aanvaarden van een erfenis inhoudt.

Anja en Stefan gaan de waarde van de bezittingen en schulden van de erfenis op 1 januari 2020 onderzoeken.

De bezittingen

Johan en Anja hebben op het moment van overlijden van Johan naast de koopwoning en een spaarrekening met een saldo van € 5.000 ook nog overige bezittingen met een geschatte waarde van € 8.000. De eigen zaak was al in 2010 verkocht.

Voor het bepalen van de waarde van de erfenis is de WOZ-waarde van de koopwoning van belang. In informatiebron 4 is de ontwikkeling van de WOZ-waarde van de gemiddelde koopwoning in Nederland gegeven. De WOZ-waarde van de koopwoning van Johan en Anja ligt op 1 januari 2019 30% boven de WOZ-waarde van de gemiddelde Nederlandse koopwoning.

- 2p 21 Bereken de totale waarde van alle bezittingen van Johan en Anja op 1 januari 2020.

De schulden

Johan en Anja hebben op het moment van het overlijden van Johan een schuld van € 6.500 aan de Belastingdienst en een schuldrest op de hypothecaire lening. In informatiebron 5 is de ontwikkeling van de schuldrest van de hypothecaire lening te zien vanaf het moment dat deze is omgezet in een hypothecaire lening met aflossingen door middel van annuïteiten.

- 3p 22 Bereken de omvang van de waarde van de bezittingen minus de waarde van de schulden van Johan en Anja op het moment van overlijden van Johan.

Erfenis

- 2p 23 Bereken de waarde van het kindsdeel van Stefan (*zie informatiebron 6*).

Stefan heeft aangifte gedaan van de erfbelasting (*zie informatiebron 6*). Van de Belastingdienst ontvangt Stefan de gecorrigeerde aangifte die afwijkt van zijn aangifte. De correctie komt doordat de opgegeven waarde van een zeldzame wandklok door de Belastingdienst niet werd geaccepteerd. Volgens de Belastingdienst is het kindsdeel van Stefan € 42.000.

- 2p 24 Bereken de erfbelasting die Stefan moet betalen op basis van de gecorrigeerde aangifte die hij van de Belastingdienst ontving.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Opgave 6

Binnendorp Accounting bv is op zoek naar een nieuwe medewerker. Uit de sollicitatieprocedure komt Nash Dewali als meest geschikte kandidaat tevoorschijn. Hij krijgt een aanbod om bij Binnendorp Accounting te komen werken. Binnendorp Accounting heeft de mogelijkheid Nash een zzp-overeenkomst of een individuele arbeidsovereenkomst aan te bieden. Nash heeft een voorkeur voor de individuele arbeidsovereenkomst.

- 2p **25** Noem twee voordelen voor Nash van een individuele arbeidsovereenkomst in plaats van een zzp-overeenkomst.

In de individuele arbeidsovereenkomst die Nash krijgt voorgelegd, staat dat hij recht heeft op 25 vakantiedagen per jaar. Ook wordt er verwezen naar de collectieve arbeidsovereenkomst (cao) van de sector financiële dienstverlening. In die cao staat dat medewerkers recht hebben op 24 vakantiedagen per jaar.

- 1p **26** Motiveer of de werkgever in dit geval van de cao mag afwijken.

In de cao staat dat medewerkers per volledige werkdag recht hebben op een uur pauze. Bij Binnendorp Accounting wordt dat als volgt ingevuld: twee keer een kwartier pauze: één keer in de ochtend en één keer aan het eind van de middag alsmede een half uur lunchpauze ergens tussen 12.30 uur en 13.30 uur.

In 2020 wordt er van de arbeidsomstandigheden bij Binnendorp Accounting een scan gemaakt. Naar aanleiding van de scan is het advies om de pauzetijden verder te spreiden. Het moet mogelijk zijn om een half uur pauze te nemen ergens tussen 12.00 uur en 14.00 uur.

Om de pauzetijden zo snel mogelijk te veranderen, stapt Nash naar de vakbond FNV Finance. Een collega beweert dat dit niet kan worden geregeld bij de vakbond, maar met behulp van de Ondernemingsraad (OR) van Binnendorp Accounting.

- 2p **27** Onderbouw de bewering van de collega. *Betrek in het antwoord de OR en de vakbond.*

Binnendorp Accounting heeft het plan om te gaan fuseren met een ander accountantskantoor. Tijdens de procedure wordt de OR bij dit plan betrokken. De OR heeft in het algemeen vier bevoegdheden.

- 2p **28** Noem de drie bevoegdheden waarvan de OR in de procedure bij de mogelijke fusie gebruik mag maken.